

120. koncertní sezóna

Koncert duchovní hudby

Koncert 05.06.2022 • účinkující a skladatelé

Kladenský symfonický orchestr

Kladenský symfonický orchestr, člen České asociace neprofesionálních komorních a symfonických těles, člen evropské a světové federace orchestrů, vstupuje v r. 2022 do své 120. koncertní sezóny. Vedení orchestru skvělými dirigenty (Hynek Kubát, žák Antonína Dvořáka, Vašatovci, Jan Snítíl, Vítězslav Podrazil, Jiří Mikula, Martin Klepetko, Adolf Melichar, Zbyněk Müller, Vlastimil Mareš, Karel Procházka, Jan Míchal) je společným znakem jeho historie i současnosti. V současné době jsou stálými dirigenty orchestru Karel Procházka, od r. 1989 člen orchestru a od r. 2007 jeden z jeho dirigentů, s jehož pěveckým sborem Chorus Carolinus Kladno orchestr často spolupracuje,

naposledy v dubnu 2022 při provedení Dvořákova Stabat Mater v Kladně a v Praze, a Vlastimil Mareš, který se s orchestrem setkal poprvé v r. 1996 a spolupracuje s ním od r. 1998. S orchestrem od podzimu r. 2021 nově spolupracuje Jan Míchal, student 2. ročníku dirigování Hudební fakulty Akademie múzických umění v Praze. S orchestrem vystupovali jako sólisté vedle vlastních členů, k nimž patří zejména violoncellista Miroslav Domanja, i osobnosti velkého hudebního světa (František Ondříček, Jaroslav Kocián, Ema Destinová, Václav Snítíl, Jaroslav Svěcený, Ivan Ženatý, Jiří Panocha, Pavel Zejfart, Daniel Veis, Jiří Hubička, Miloš Bok, Václav Hudeček, Jiří Bárta, Kazuko Nagatomi ...), také mladí talentovaní umělci, k nimž patří zpěvák Josef Kovačič (bas) a klavíristka Marie Šumníková. Dramaturgie orchestru vychází z české tvorby, zastoupené především obdobími klasicismu a novoromantismu. Nejhranější jsou díla Antonína Dvořáka, prováděny jsou i skladby Smetany, Mendelssohna, Brahmsa, Čajkovského, Griega, Musorgského, Skrjabinina, Prokofjeva, Suka a dalších skladatelů. Orchestr stál u zrodu projektu Antonín Dvořák a náš kraj, účinkoval na zámku v Třešti (Mezinárodní vědecká konference), vystupoval na Národních festivalech v Písku a ve Slaném. Zahraniční kontakty navázal v r. 1988, kdy přijal pozvání na Orchestrální seminář v Bad Alexandersbadu, který vyvrcholil koncertem v Selbu, na kterém byla provedena rovněž Dvořákova Symfonie č. 8 G dur Anglická. V dalším roce přišlo pozvání z Mnichova na Mezinárodní festival neprofesionálních orchestrů. V r. 1990 začala spolupráce a výměnné koncerty s Wandsbeker Sinfonieorchester z německého Hamburku, která trvá doposud, když první setkání muzikantů z obou orchestrů proběhlo na Orchestrálním semináři v Bad Alexandersbadu v r. 1988. Orchestr hrál ve Francii (1992) a kontakty navázal (2000–2002) s Wansworth Symphony Orchestra z Velké Británie. V Kladně r. 2002 provedl Kladenský symfonický orchestr při příležitosti svého stoletého jubilea pod taktovkou dirigentů, kteří s orchestrem spolupracovali, a za spoluúčasti muzikantů ze spřátelených zahraničních hudebních těles, cyklus symfonických básní Má vlast Bedřicha Smetany. V r. 2007 byl orchestr zastoupen při provedení Dvořákova oratoria Stabat Mater v mezinárodně obsazeném orchestru v rámci Národního festivalu neprofesionálních komorních a symfonických těles na koncertech v České republice a v Německu (Teplice, Freital, Ústí nad Labem, Drážďany), v r. 2008 byl zastoupen v obdobném mezinárodním projektu, tentokrát při provedení Symfonie č. 1 c moll Johannese Brahmsa a Slovanského tance č. 1 C dur Antonína Dvořáka (Ústí nad Labem, Teplice, Drážďany). V r. 2010 to byl mezinárodní projekt Dvořák 2010 a koncerty v Ústí nad Labem a v Drážďanech, na nichž zazněla Symfonie č. 9 e moll Z Nového světa Antonína Dvořáka a Symfonie D dur Lovecká Karla Stamice. V lednu 2011 přišlo pozvání do Hamburku; Kladenský symfonický orchestr byl zastoupen při provedení dvou koncertů s Wandsbeker Sinfonie orchester a Ensemble Felix Kopenhagen z Kodaně v Dánsku. V r. 2015 byla obnovena spolupráce s Jeanem Dubois, která započala před mnoha lety, francouzským skladatelem, zpěvákem, klavíristou a kytaristou, při provedení jeho skladeb za doprovodu Kladenského symfonického orchestru. V r. 2018 v rámci projektu Má vlast 1918–2018 opět zazněla Smetanova Má vlast v provedení Kladenského symfonického orchestru za spoluúčasti hostů ze spřátelených orchestrů z Německa a Velké Británie.

Chorus Carolinus

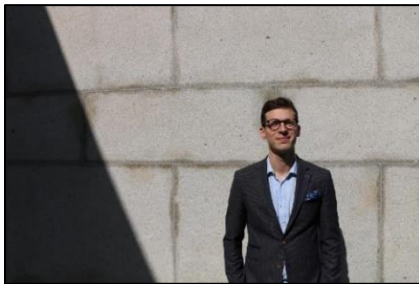
Pěvecký sbor vznikl v létě r. 1998. Většina členů zpívala v chrámovém sboru Schola Cantorum sanctae Caeciliae z Kladna Rozdělova pod vedením Jána Čambála. Prvním počinem byla Vánoční mše D dur F. X. Brixiho. Od jara 2000 sbor pravidelně zkouší a připravuje koncerty. Rozšiřuje se a uvádí Dixit Dominus N. Porpory, Offertorium D dur Vox clamantis V. J. Kopřivy, koledy a spirituály. Jarem 2001 začíná studium hudební sbírky ve Smečně, objevování zapomenutých pokladů kůru kostela Nejsvětější Trojice. Cyklus Obnovené premiéry skladeb smečenského kůru doplněné slovem Petra Haničince začaly v září 2001. Soubor zaměřuje svou činnost zejména na českou hudbu konce 18. století. Opakovaně zavítal do Hostovic a výtěžky z koncertů pomohl k opravě historických varhan. Vystoupil v historických kostýmech při provedení Händlova Korunovačnického žalmu č. 2 (2002). V pražském Klementinu uvedl koncert s podtitulem P. František Mensi po 200 letech opět v Praze, který byl zároveň absolventským koncertem sbormistra Karla Procházky (prosinec 2002). U příležitosti 250. výročí narození Mensiho bylo vydáno první CD s osmi Mensiho skladbami, které vzniklo z výsledků badatelské práce (podzim 2003). Dílo Mensiho bývá pravidelně připomínáno i v jeho rodném městě v Bystrém u Poličky. Z ostatních uváděných skladeb stojí za povšimnutí velká Brixiho Missa Pastoralis in C, Stabat Mater in g Karla Loose, Stabat Mater Pergolesiho a Dvořáka. Mnoho hodin věnoval sbor dílům Händla (korunovační žalmy, sbory a árie z oratorií). Kromě staré hudby provádí díla současná – např. J. Čambála či jeho žáka, sbormistra sboru K. Procházky (Te Deum, Requiem pro sóla, sbor a orchestr). Soubor za svou existenci vydal 17 CD s hudbou Mensiho, Loose, Brixiho, Habermanna, Čambála, Procházky a vánoční. V září r. 2022 se pěvecký sbor chystá uvést v Bazilice sv. Petra ve Vatikánu Habermannovu Missa sancti Wenceslai martyris.

Sólisté • tenor Karel Procházka

• soprán Barbora Holečková • Chipo Hynková • Kateřina Valentová

Jan Míchal • * 24.06.1997 • dirigent • varhany

Jan Míchal je studentem 2. ročníku dirigování Hudební fakulty Akademie múzických umění v Praze. Od dětství, které strávil na jižní Moravě, je obklopen hudbou mnoha směrů. Klasická hudba s liturgickou kantorskou praxí přispěla s přilnutím k hudbě folklórní k jeho širokému hudebnímu záběru. V současné době ho fascinace gregoriánským chorálem vede k poznávání interpretace staré hudby. Vedle studia dirigování se věnuje hře na klavír, varhany, korepetici a zpěvu. S Kladenským symfonickým orchestrem spolupracuje od září r. 2021. Na koncertě 14.11.2021 zazněl pod jeho taktovkou Valčík a Polonéza z opery Evžen Oněgin Petra Iljiče Čajkovského.

Karel Procházka • * 04.07.1974

dirigent • varhany • tenor • skladatel

Karel Procházka získal první hudební vzdělání na LŠU v Kladně v oborech violoncello a zpěv. Od r. 1989 je členem Kladenského symfonického orchestru a od r. 2007 jedním z jeho dirigentů. V letech 1990–2004 byl členem a sólistou kladenského pěveckého sboru Schola cantorum Sanctae Caeciliae, u jehož sbormistra Jána Čambála studoval zpěv. V r. 2003 absolvoval na Pedf UK Praha a Týnské vyšší odborné škole v oboru Sbormistrovství chrámové hudby, v r. 2010 na katedře Hudební vědy FF UK Praha. Od r. 1998 působí jako sbormistr a umělecký vedoucí pěveckého sboru Chorus Carolinus. S ním uvádí v obnovených premiérách skladby chrámového hudebního archivu ve Smečně. Několik let se věnuje intenzivní badatelské činnosti, zejména dílu českého skladatele patera Františka Mensiho (1753–1829), za což obdržel cenu rektora Karlovy univerzity za vědecký přínos, a dílu kantora z Tuhoměřic Jana Karla Loose (1722–1772). Účastní se aktivně řady mistrovských pěveckých kurzů a jako tenorista spolupracuje s řadou hudebních souborů – Harmonia delectabilis Lukáše Vendla, Ritornello Michaela Pospíšila, Ensemble Inégal Adama Viktory, Musica Florea Marka Štryncla, Kühnův smíšený sbor. Naposledy zazpíval tenorový part Dvořákova Stabat Mater na koncertech v Kladně a v Praze v dubnu r. 2022. Je autorem okolo 80 skladeb, zejména duchovních (Requiem, Te Deum, Dixit Dominus, offertoria, příležitostné skladby, koledy) a písňových textů – zejména vánočních, a rovněž autorem Symfonie in C Královské s podtitulem Ke stému výročí zániku monarchie, která byla v premiéře uvedena Kladenským symfonickým orchestrem v rámci projektu Má vlast 1918–2018 na koncertě konaném dne 11.11.2018 v Domě kultury Kladno.

Symfonie in C Královská • Symfonie s podtitulem Ke stému výročí zániku monarchie, Karla Procházky, vznikala průběžně v období 17.10.2015 – 16.09.2018, zásadní kompletace motivů, prepisy a orchestrace v létě 2018. Symfonie obsahuje malá sóla napsaná pro muzikanty Kladenského symfonického orchestru a jejich stálého hosta. Závěr čtvrté věty byl jasný již v počátku, ale jinak pocházejí témata z různých dob. Některá ještě z doby před rokem 2015, kdy ani autor o napsání symfonie neuvažoval. Například třetí téma čtvrté věty pochází již z r. 2007. Ostatní témata se klidně mohla stát částí některé duchovní skladby, kterým se autor věnuje, a kterých zkomponoval již přes sedmdesát. Například téma třetí věty Moderato pastorale, jak i název napovídá, mělo být původně součástí některé vánoční skladby. Samotná myšlenka s titulem a podtitulem Symfonie in C Královské Ke stému výročí zániku monarchie byla až dodatečná. V podstatě vyplynula až s plánovaným koncertem u příležitosti stoletého výročí republiky. Určitě na skladbu nelze pohlížet jako na nějakou formu tzv. protestsongu, ale naopak na uvědomění si mnohem hlubších kořenů našich hodnot a připomenutí si jejich váhy a nesmírného kulturního odkazu celé české státnosti a slavné minulosti našeho národa. Autor je sice duší monarchista, ale ve smyslu k tradicím českých zemí. Toto celé tedy zůstává pouze otázkou smyslu podtitulu díla, nikoliv jeho obsahu s tím, že užití dnes již klasické archaické formy a způsoby zpracování mohou právem tyto dojmy vyvolat. Nicméně autor při tvorbě nehledal nově směry (v dnešní době těžko uchopitelný úkol) ani postupy a držel se osvědčené tradice. Výslovnou zmínku si ale zaslouží již zmíněný závěr symfonie. Zřejmá inspirace Smetanovou Slavnostní (Triumfální) symfonií tu je, ale poněkud v jiném ohledu než Smetanou zvolená citace tehdejší naší rakousko-uherské hymny. Ta vznikla z původního Haydnova císařského kvartetu C dur a jako hymna byla užívána od r. 1797 za Františka I. Karel Procházka ve své symfonii v závěru cituje skladbu ze stejného období a zřejmě i ze stejného autorského pera některého z bratří Haydnů. Původně pochází ze zpěvníku Marie Terezie, vydaného ve Vídni v r. 1774. Na rozdíl od císařské hymny jde o dílko v Čechách nadčasové a s poněkud širším textovým sdělením. Současný katolický kancionál jej uvádí pod číslem 932. Stejně jako je Haydnova hymna dosud živá, tak i parafráze na Te Deum je stále platným hymnem, nejen napříč bývalými zeměmi Rakouska-Uherska. Při chrámových obřadech se tato skladba hraje na závěr slavnostních mší a síla poměrně jednoduché melodie Karla Procházku jako varhaníka ve Smečně již dávno okouzila, a tak ji celkem přirozeně zvolil na závěr svého díla jako hudebně duchovní poselství a dodání dalšího rozměru jubilejních stoletých oslav české státnosti.

Giuseppe Verdi • 10.10.1813 Le Roncole – 27.01.1901 Milán • skladatel

Verdi byl největší italský operní skladatel 19. století. Jeho dlouhá a plodná kariéra začala operou Oberto (1830) a byla ukončena operou Falstaff (1893). Verdi byl synem chudého vesničana, ale měl štěstí, protože našel bohatého mecenáše, který mu platil studia. Na konzervatoři v Miláně prohlásili, že nemá dostatečný talent, aby ho mohli přijmout, a tak Verdi musel studovat u soukromého učitele a studium střídát s prací. Když mu kariéra skladatele přece jen začala vycházet, ztratil Verdi najednou odvahu komponovat, protože jedno jeho dílo bylo špatně přijato. Vzápětí ho také zasáhla smrt ženy a dvou dětí. Nějakou dobu se zdálo, že komponování vzdá, ale potom mu přítel producent ukázal výtisk libreta (operního textu) Nabucca. Nadšený Verdi složil operu, která měla premiéru v r. 1842. Úspěch si získala především část Va pensiero vyjadřující pocity židů během babylonského uvěznění. Italové přijali tuto část jako odkaz k situaci ve vlastní zemi, protože byli pod nadvládou Rakušanů. Podobné zašifrované vlastenecké scény se potom objevovaly i v dalších Verdiho operách. Verdiho

pohřeb se stal mimořádnou událostí mezinárodního významu. Arturo Toscanini na jeho počest řídil devítisetčlenný sbor, který provedl strhující sbor zajatců (židů) z opery Nabucco Va, pensiero, sull'ali dorate (Leť, myšlenko, na zlatých křídlech).

Nabucco - Sbor židů • Verdi složil operu, která měla premiéru v r. 1842. Úspěch si získala především část Va pensiero vyjadřující pocity židů během babylonského uvěznění. Italové přijali tuto část jako odkaz k situaci ve vlastní zemi, protože byli pod nadvládou Rakušanů. Podobné zašifrované vlastenecké scény se potom objevovaly i v dalších Verdiho operách. Verdiho pohřeb se stal mimořádnou událostí mezinárodního významu. Arturo Toscanini na jeho počest řídil devítisetčlenný sbor, který provedl strhující sbor zajatců (židů) z opery Nabucco Va, pensiero, sull'ali dorate (Leť, myšlenko, na zlatých křídlech).

Cantabile tutti sotto voce

Va, pen - sie - ro, sul - l'a - li do - ra - te ; Va, ti
 po - sa sui ci - vi, sui col - li, O - ve o - lez - za - no te - pi - de e
 mol - li L'au - re dol - ci - del suo - lo - na - tal !

César Franck • 10.12.1822 Lutych – 08.11.1890 Paříž • skladatel

Belgicko-francouzský skladatel studoval na konzervatoři ve svém rodišti a již tehdy získával ocenění. V r. 1835 se s rodiči přestěhoval do Paříže a stal se soukromým žákem A. Rejchy. Po vstupu na konzervatoř (1837) pokračoval ve sbírání cen i zde. S výjimkou přechodného pobytu v Belgii žil od r. 1843 v Paříži trvale. Živil se nejprve jako varhaník, r. 1872 převzal na konzervatoři třídu varhanní hry, neoficiálně však vyučoval i kompozici. Odtud vyšli mimo jiné d'Indy, Chausson, Paul Vidal a s nimi i proud nové francouzské hudby, který se odklonil od tehdejší nadvlády opery v národním hudebním životě a vedl k založení ústavu Schola Cantorum (1894). Tvořil úsporně a prosadil se až svými pozdními díly; svou jedinou, velmi oblíbenou Symfonii d moll dokončil v 66 letech, neméně slavnou Sonátu pro housle a klavír A dur v 63 letech. Měkké kontury jeho melodiky, klasicky vytříbená forma a bohatá harmonie mu získaly ohlas u hudební veřejnosti, oceňující i skladatelovu mravní vážnost. Mimořádný je jeho význam v oboru varhanní skladby. Větší odezvu než oratoria *Les Béatitudes* (Blahoslavenství) a *Rédemption* (Vykoupení) získaly symfonické básně *Eolidy* (1877), *Prokletý lovec* (1883), *Džinové* (1885), *Psyché* (1888) a zvláště *Symfonické variace pro klavír a orchestr* (1885). César Franck je pohřben na významném hřbitově Montparnasse v Paříži.

• Panis Angelicus • Césarem Franckem bylo zkomponováno v r. 1872. Pochází z hymna *Sacris solemni* napsaného svatým Tomášem Akvinským a překládá se jako *Andělský chléb*. Píseň byla vytvořena pro slavnost Těla Páně Ježíše Krista. *Panis Angelicus* je často považován za samostatný hymnus. a je jednou z nejslavnějších Franckových děl. Původně vznikla pro tenor, varhany, harfu, violoncello a kontrabas.

Ján Čambál • 17.09.1927 Sládkovičovo – 23.10.2010 Kladno

Skladatel, pedagog, sbormistr, varhaník, vynikající tenorista, salesián (člen řeholní kongregace svatého Františka Saleského) zabývající se výchovou mládeže a ošetřováním nemocných), držitel ceny města Kladna z r. 2006. Studijní léta prožil v Trnavě, Šaštíne a Hodoch u Galanty. V Kladně žil od r. 1951 až do své smrti. Život Jána Čambála by se dal nazvat cestou víry v upřímné pokore všem nepříznivým osudu, vedený se ctí Kristovými pravdami a moudrostí *Dona Bosca*. Díky nim dokázal projít těžkým a dramatickým životem plným překážek a vytrvat v kvalitním tvořivém snažení hudebním i pedagogickém. Všichni, kteří měli čest být obohaceni nezištnou činností Jána Čambála, mohou být vděční jeho víře v pravdu a správnost, že se nikdy nenechal odradit

ve svém konání, že v nich svým osobním příkladem zanechal neobyčejnou duchovní krásu ve své veškeré hudbě. Ján Čambál zkomponoval přibližně 120 děl. Byly mezi nimi 3 operetky, přes 30 příležitostných duchovních písní, kolem 40-ti tzv. *Muránských písní*, vánoční mše, soubor 13-ti dramatických duchovních zpěvů pod názvem *Cantica drammatica* a řada dalších. K jeho tvorbě patří také velký počet úprav žalmů, lidových písní i skladeb jiných autorů. Komponoval téměř výhradně pro sólový nebo sborový zpěv za doprovodu klavíru (akordeonu) či varhan. Měl neobyčejný cit pro hudební drama a uměl přesně vystihnout náladu textu.

• Ave Maria • Tato mariánská modlitba vznikla v Kladně v červnu 1955.

• Terra tremuit – Offertorium de Dominica Resurrectionis • Velikonoční ofertorium *Terra tremuit* pochází z cyklu dramatických zpěvů *Cantica drammatica*. Vzniklo v Kladně na Velkou noc 12.04.1960. Instrumentační úprava vznikla dodatečně na *Muráni* 14.08.1963. Bohužel nikdy k jejímu provedení s orchestrem nedošlo, a tak se nyní jedná o světovou premiéru! Překlad: Země se zachvěla a ztichla, když Bůh povstal k soudu. Aleluja. Autor k celému cyklu napsal svá myšlenková vyjádření a k některým i obrazy dramatického vidění k lepšímu pochopení díla. Text i hudba jsou chápány v dramatických vizích: Po dramatických událostech, které se odehrály při smrti Kristově, truchlící příroda se uklidnila a odpočívala se ztýraným tělem Kristovým. To zvyrazňuje úvodní, jednohlasý motiv, laděný melancholicky. Ten potom přebírá plně obsazená harmonie nabitá neklidem, zvěstující, že v blízké chvíli se něco stane. Všechno napětí se soustředí v unisonu posledního taktu předehry a pak znenadání přijde první ořes země, který vzápětí ztichne, jakoby z dálky, varující, že nastal čas ohromující události. Po uklidnění přijde epicentrum záchvěvu země a náhlý prudký, stupňující se zpěv i doprovod zvěstují, že příroda, usouzená nad smrtí Krista, vydává svědectví pravdě jeho slov: Zbořte tento chrám a ve třech dnech jej znovu vystavím! Způsobem ohlušujícím, hrůzu budícím, vlastní přírodě hlásá splnění tohoto prorocství. Třetí *Terra tremuit* je už jenom doznívání, vzdalování ohlušujícího, prudkého zemětřesení. Když už se všechno uklidnilo a svědkové tohoto největšího důkazu božství Ježíše Krista se mohou vzpamatovat a uvědomit si, co se vlastně stalo, nastupující hudba v slavnostních fanfárah, uvádějící slavné vzkříšení vítězného Trpitele, nyní již všemocného soudce všeho lidstva a celého vesmíru. Zpěv i orchestr pak jásají vítězným nadšením k oslavě vzkříšeného Spasitele.

Pietro Mascagni • 07.12.1863 Livorno – 02.08.1945 Řím

Mascagniho otec nesouhlasil se synovou zálibou o hudbu, a proto musel studovat tajně, podporován soucitným strýcem, který mu dokonce poskytl ubytování, když otec chlapce vyhnal. Některé z jeho raných kantát uspěly a zajištěný Mascagni si mohl zaplatit studia v Miláně u Ponchielliho, kde se jedním z jeho nových přátel stal Puccini. Po dvou letech ze školy odešel a vydal se na cesty s kočující operní společností, až se nakonec oženil a v r. 1887 usadil v Cerignole. Rozhodující okamžik jeho života měl brzy následovat. Byl přáteli přesvědčován, aby se zúčastnil soutěže na jednoaktovou operu, a tak v rychlosti zkomponoval verzi Vargova Sedláka kavalíra (Cavalleria Rusticana), příběhu o kruté vášni v sicilské vesnici. V r. 1890 získal první cenu, neboť opera byla s ovacemi přijata na celém světě. Mascagniho následující opera L'Amico Fritz (1881), křehká romance zasazená do Alsaska, již tak úspěšná nebyla, ale přesto získala alespoň jakýsi ohlas. Méně populární byla i opera I Rantzau. V r. 1895 se stal ředitelem Pesaro Music College, ale opery Guglielmo Ratcliff a Silvano propadají. Úspěšnější byl s operou Iris (1899), která uvádí na scénu japonskou hrdinku před Pucciniho Madame Butterfly. Zbytek desetiletí již byl pouze svědkem

neúspěchů. V r. 1903 podnikl katastrofální turné po USA s nekompetentním souborem, které skončilo jeho uvězněním v Bostonu za neplacení účtů. Z Pesaro College byl propuštěn. Dočasný úspěch měl v Jižní Americe a Itálii (1911) s operou Isabeau. Opery Lodoletta (1917) a Il Piccolo Marat (1921) získaly jen minimální ohlas. Poté se Mascagni stává prominentním zastáncem Mussoliniho fašistického režimu a v r. 1929 nahrazuje antifašistu Toscaniniho ve vedení La Scaly. Mascagniho hvězda však nevyhnutelně pohašla spolu s Mussolinim. Výroční uvedení Sedláka kavalíra za řízení Gigliho v r. 1940 zatlačily do pozadí události války, a když fašistický režim padl, uchýlil se Mascagni do chudého hotelu v Římě, kde brzy po skončení války zemřel jako chudý a opovrhovaný.

Sedlák kavalír – Intermezzo – Dvojsbor Scéna Reghiiers • Opera byla poprvé uvedena 17.05.1890 v Římě a je považována za základní dílo celého směru italské opery nazývaného verismus. Mnohá hudební čísla opery si získala velkou popularitu, pro kterou je opera dodnes pravidelně uváděna po celém světě. Děj opery se odehrává na sicilském venkově. Turiddu je mladý muž, který se před odchodem na vojnu zasnoubil s Lolou. Ta na něj ale nepočkala a když se vrátil domů, zjistil, že se vdala za sedláka Alfia. Turiddu se tedy zasnoubil se Santuzzou, se kterou navíc již čeká dítě. Lola se ale někdejšího milence nechce vzdát a svádí ho, Turiddu nemůže jejímu kouzlu odolat. Santuzza hledá pomoc u Turiddovy matky a společně se obě ženy marně snaží Turiddu od Loly odvrátit. Když se Santuzze vysměje i sama Lola, odchází Santuzza za Alfim a sděluje mu, že je mu jeho žena nevěrná. Alfio vyzývá Turiddu na souboj, aby ubránil svou čest, a v tomto souboji ho také zabíjí.

Ludwig van Beethoven • 16.02.1770 Bonn – 23.03.1827 Vídeň • skladatel

Německý hudební skladatel, největší postava, doslova ikona západní hudby, která zosobňuje oblíbenou představu umělce, jenž stranou společnosti překonává osobní tragédii, dosahuje svého cíle a stává se hrdinou. Sám se označoval jako básník tónů. Jeho hudba odrážela víru v převládajícího ducha individualismu tím, že v ní dominoval osobní výraz nad tradičními formami. Takto razil cestu hudebnímu romantismu. Jeho hudba, vždy silně emociální, prochází všemi body citové škály od bezútěšné melancholie k nejradostnější slávě. Od počátku své kariéry byl prvním nezávislým a svobodným skladatelem. Svým odmítnutím podřídit se aristokratickým mecenášům vyznačil zásadní změnu role hudebníka, ze služebníka se stal samostatný kulturní arbitř. Tak vytvořil model, o němž usiloval téměř každý pozdější klasický hudebník.

Busslied – Píseň kajčnicka • Závěrečná skladba z cyklu šesti písní, opus 48, pro tenor a klavír. Tuto působivou píseň v r. 2000 do češtiny přetextovala s hlubokým duchovním vyznáním Terezie Švarcová, tehdejší

sólistka chrámového sboru Schola cantorum sanctae Caeciliae v Kladně Rozdělově. Skladbu následně upravil Ján Čambál pro sólo, sbor a varhany. Píseň kajčnicka zazněla bohužel jen několikrát, protože sbor za tři roky zanikl. Až při plánování tohoto koncertu za účasti sboru a výběru skladeb z bývalého repertoaru Čambálovy Scholy pojal dirigent K. Procházka nápad k orchestraci klavírního doprovodu. Skladba tak dostala úplně nový rozměr a dnes zazní ve světové premiéře!